

A Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár
Levéltári Kutatási Szabályzata
(hatályos 2022. március 7-től)

A közlevéltárak és a nyilvános magánlevéltárak tevékenységével összefüggő szakmai követelményekről szóló 27/2015. (V. 27.) EMMI rendelet 41–43. §-ban, illetve a CIC 491. kán. 3. §-ban foglalt felhatalmazás alapján – figyelembe véve a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló, többször módosított 1995. évi LXVI. törvény [a továbbiakban: Levéltári törvény] 22–26. és 30–31. §-ban, a már hivatkozott 10/2002. (IV. 13.) NKÖM rendelet [a továbbiakban: Rendelet] 44–46. §-ban foglaltakat, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Adatvédelmi törvény], továbbá a CIC 487–488. kánonjainak rendelkezéseit – a Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár [a továbbiakban: Intézmény] igazgatója a Levéltári Kutatási Szabályzatát [a továbbiakban: Szabályzat] az alábbiak szerint fogalmazza meg:

I. Általános rendelkezések

1. A Szabályzat célja és hatálya

1.1. A Szabályzat célja, hogy a hatályban lévő jogszabályokkal összhangban szabályozza az Intézmény őrizetében lévő levéltári iratokhoz való hozzáférést, s ezáltal lehetőséget biztosítson mindenki számára a – nemzeti, helyi, egyházi, családi és személyes – múlt feltárására, megismerésére.

1.2. A Szabályzat hatálya kiterjed minden, az Intézmény őrizetében lévő levéltári anyagban történő kutatási szándékát kutatási kérelem benyújtásával bejelentő természetes személyre.

II. Kutatási jogosultság

2. Kutatási jogosultság és megszerzése

2.1. A Levéltári törvény 22. § (1) bekezdése értelmében a kutatni kívánt téma megjelölését tartalmazó kérelem benyújtását követően bármely 18. életévét betöltött természetes személy ingyenesen folytathat helyszíni levéltári kutatásokat.

2.2. A kutatási kérelmet az Intézmény által rendszeresített formanyomtatvány kitöltésével kell benyújtani. A kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) a kutatni kívánt téma megjelölését;
- b) a kutatni kívánt időszak határait;
- c) a kutatás célját.

2.3. A kutatási kérelem kitölthető személyesen az Intézmény kutatószolgálatán vagy emailen.

2.4. A kutatni kívánt téma változása esetén új kutatási kérelmet kell leadni. Az egy időben leadható kutatási kérelmek száma nincs korlátozva, ugyanakkor a megfogalmazott kutatási célok és előzetes ütemtervek ismeretében az Intézmény kérheti a kutatási kérelmek egyeztetését a kutatótól.

2.5. A kutatási kérelem benyújtásával párhuzamosan az Intézmény a Levéltári törvény 22. § (3) és (4) bekezdése értelmében nyilvántartásba veszi és kezeli a kérelmező személyazonosító

adatait és lakcímét. Az adatok valóságát a kérelmezőnek megfelelő dokumentumok bemutatásával kell igazolnia. A látogatói jegy kiadásához szükséges személyazonosító adatok:

- a) név (születési név is)
- b) anyja neve
- c) születési hely, idő
- d) állampolgárság
- e) személyazonosság igazolására szolgáló okmány típusa és száma (személyi igazolvány, útlevél, új típusú jogosítvány)
- f) állandó lakcím

2.6. Az Intézmény statisztika készítése céljából további adatokat is kér a látogatói jegyet kérelmezőtől, azonban ezek megadása nem feltétele a látogatói jegy kiadásának:

- a) munkaerőpiaci besorolás (diák, aktív dolgozó, munkanélküli, nyugdíjas)
- b) foglalkozás (diákoknál iskolatípus vagy/és szak)
- c) munkahely (diákoknál iskola) megnevezése

2.7. Az Intézmény a gördülékenyebb kapcsolattartás végett egyéb elérhetőségi adatokat is kér a látogatói jegyet kérelmezőtől, azonban ezek megadása nem feltétele a látogatói jegy kiadásának:

- a) telefonszám (lehetőleg mobiltelefon);
- b) e-mail-cím;
- c) a kutatás előzetes ütemterve.

2.8. Az Intézmény a kérelem benyújtását és a 2.5. pontban meghatározott személyazonosító adatok nyilvántartásba vételét követően látogatói jegyet állít ki a kérelmező részére. Az Intézmény által kibocsátott látogatói jegy visszavonásig érvényes.

2.9. A kérelmező a látogatói jegy átvételkor aláírásával nyilatkozik a kutatásra vonatkozó, bevezetőben említett jogszabályok, valamint az Intézmény kutatásra vonatkozó belső szabályzatainak ismeretéről, megadott személyazonosító adatainak valóságáról. Az említett jogszabályok és szabályzatok hatályos szövege a kutatóteremben és a Levéltár honlapján is megtalálható.

2.10. Az Intézmény kutatást folytatni kizárólag az Intézmény által kiállított érvényes látogatói jegy birtokában lehet.

3. A látogatói jegy kiállításának megtagadása és a már kiadott látogatói jegy visszavonása

3.1. Az Intézmény megtagadja a látogatói jegy kiadását, vagy visszavonja a már kiadott látogatói jegyet, amennyiben

- a) a kérelmező felszólításra sem adja meg a jelen Szabályzat 2.2. és 2.5. pontjában foglalt adatokat, vagy nem nyilatkozik jelen Szabályzat 2.9. pontja szerint a kutatás feltételeinek megismeréséről;
- b) a kérelmező a jelen Szabályzat 2.2. vagy 2.5. pontjában foglalt adatok közlésekor valótlan adatok megadásával megkísérli félrevezetni a Levéltárat;
- c) a kutató a kutatás során, vagy a kutatás szüneteiben az Intézmény épületében tartózkodva megsérti a jelen Szabályzat 2.9. pontjában hivatkozott jogszabályok és szabályzatok rendelkezéseit.

3.2. Figyelembe véve az Intézmény által őrzött levéltári anyag egyedi és pótolhatatlan jellegét, a 3.1. pont c) pontjában foglaltakat nem csupán a jogszabályok és szabályzatok tényleges megsértése esetén kell megvalósulniak tekinteni (pl. levéltári anyagban történő károkozás esetén, stb.). A megsértésre irányuló nyilvánvaló szándék önmagában kimeríti a c) pontban foglaltakat (pl. előkészület a levéltári anyag szándékos megrongálására; gondatlanság esetén a veszélyeztető körülmények elhárítását célzó felszólítás figyelmen kívül hagyása, stb.).

3.3. A látogatói jegy kiállításának megtagadásáról, valamint a látogatói jegy visszavonásáról az Intézmény igazgatója dönt. Döntéséről írásban köteles tájékoztatni az érintettet.

3.4. Amennyiben a látogatói jegy visszavonására 3.1. pont c) pontja értelmében kerül sor, a kutatószolgálat munkatársai kötelesek jegyzőkönyvet felvenni az esetről, amelyben fel kell tüntetni

- a) az érintett kutató nevét;
- b) a jegyzőkönyvezés dátumát;
- c) az esemény leírását (szükséges esetén fényképekkel is dokumentálva a károkozást);
- d) az esemény megtörténtének időpontját;
- e) a jegyzőkönyvvezető intézményi munkatárs nevét és aláírását;
- f) két tanú nevét, személyazonosításra alkalmas adatait, aláírását.

A jegyzőkönyv felvétele során lehetőséget kell biztosítani az érintett kutatónak arra, hogy a jegyzőkönyvben foglaltakhoz észrevételt fűzzön.

3.4. Az Intézmény igazgató döntésével kapcsolatban az érintett a Fenntartó Veszprémi Főegyházmegyéhez fordulhat jogorvoslatért. A döntés felülvizsgálatát a Fenntartó által kijelölt személynek az érintettek meghallgatásával, jegyzőkönyv felvétele mellett tizenöt munkanapon belül kell megtennie. A felülvizsgálat eredményéről a Fenntartó a feleket írásban értesíti.

3.5. A látogatói jegy kiadásának a 3.1. a) pontban foglaltak miatt történő megtagadása esetén, amennyiben a kérelmet benyújtó a feltételeknek eleget tesz, az Intézmény a látogatói jegyet köteles kiadni a kérelmező részére.

3.6. Amennyiben a kutató a kutatásra kiadott levéltári anyag rendjét vélelmezhetően nem szándékosan bontotta meg vagy/és fizikai épségét vélelmezhetően nem szándékosan károsította meg, a kutatószolgálat munkatársa a károkozás észlelésekor, legkésőbb az iratanyag visszavételekor történő ellenőrzéskor felszólítja a kutatót a kár megszüntetése. Ez történhet

- a) a levéltári anyag rendjének kutató általi helyreállításával;
- b) a levéltári anyag rendjének az Intézmény általi helyreállításával;
- c) a levéltári anyag szakember által történő restaurálásával.

A károkozás megszüntetésének módját a károkozás nagyságrendjének figyelembevételével az Intézmény igazgatója határozza meg. A b) és c) pontban foglaltak esetén a károkozás megszüntetéséhez kapcsolódó minden költség az érintett kutatót terheli. Őrjegy leadására, s levéltári anyag újbóli kiadására a kutató részére kizárólag a kár megszüntetését és a felmerülő költségek megtérítését követően kerülhet sor. Az érintett kutatónak lehetősége van ugyanakkor arra, hogy kérje a felmerülő költségek Intézmény általi előzetes becslését, s amennyiben a becsült összeget az Intézmény részére befizeti, megkezdett kutatását folytathatja. Ez esetben azonban sem az Intézménynek, sem az érintett kutatónak anyagi követelése nem lehet a másik fél felé a kár megszüntetését követően, a valós költségek ismeretében. Amennyiben a kutató a kár okozását a felszólítás ellenére sem hagyja abba vagy/és az okozott kár helyreállítását megtagadja a 3.7. pontban meghatározottak szerint kell eljárni.

3.7. Amennyiben a látogatói jegy visszavonására a kutatásra kiadott levéltári anyag rendjének szándékos megbontása miatt került sor, a látogatói jegy újbóli kiadásának feltétele a levéltári anyag rendjének helyreállítása. A levéltári anyag rendjének szándékos megbontása esetében kizárólag az Intézmény jogosult a rend helyreállítására, amelynek minden költségét az érintett kutató köteles fedezni. Ilyen esetben a látogatói jegy visszavonása és újbóli kiállítása között minimum 30, maximum 180 napnak kell eltelnie. A visszaadás napját az Intézmény igazgatója határozza meg a károkozás súlyosságának figyelembe vételével, s arról írásban értesíti az érintett kutatót. Amennyiben a kutató a helyreállítás költségeit nem téríti meg, részére látogatói jegy nem adható ki, s az Intézmény mérlegeli a követelés jogi úton történő érvényesítésének lehetőségét.

3.8. Amennyiben a látogatói jegy visszavonására a kutatásra kiadott levéltári anyag fizikai épségének szándékos megkárosítása miatt került sor, az Intézmény hivatalból rendőrségi eljárást kezdeményez. Ilyen esetben a látogatói jegy újbóli kiadására a rendőrségi eljárás befejezését és az okozott kár megtérítését követően kerülhet sor, a látogatói jegy visszavonását követő minimum 180 nap elteltével. A visszaadás napját az Intézmény igazgatója határozza meg a károkozás súlyosságának figyelembe vételével, s arról írásban értesíti az érintett kutatót. Amennyiben a kutató a helyreállítás költségeit nem téríti meg, részére látogatói jegy nem adható ki.

3.9. A 3.8. pontban meghatározott esetben az Intézmény igazgatója a rendőrségi eljárás befejeztével annak eredményéről írásban tájékoztathatja az ország levéltárait.

3.10. Amennyiben a levéltári anyag fizikai épsége a károkozás következtében visszafordíthatatlanul károsult, vagy a levéltári anyag megsemmisült, az érintett kutató köteles a levéltári anyag eszmei értékét megtéríteni az Intézmény részére. Az adott levéltári anyag eszmei értékét az Intézmény igazgatója által felkért három tagú szakmai bizottság határozza meg a hazai irataukciókon kialakult piaci árak figyelembe vételével. A szakmai bizottság legalább egyik tagjának önkormányzati levéltárban dolgozó szakembernek kell lennie. A szakmai bizottság felmerülő költségei a kárt okozó kutatót terhelik.

3.11. Amennyiben a látogatói jegy visszavonására egyéb, a kutatásra vonatkozó szabályok megsértése miatt került sor, a látogatói jegy újbóli kiadásának feltétele a szabályszegő magatartás beszüntetése, az esetlegesen okozott kár megtérítése. A szabályszegés súlyosságát mérlegelve az Intézmény igazgatója a látogatói jegy visszavonása és újbóli kiadása között maximum 45 nap határidőt szabhat meg, amelyről írásban értesíti az érintett kutatót.

III. Kutatási korlátozások

4. A Levéltári törvény értelmében fennálló kutatási korlátozások

4.1. A Levéltári törvény 22. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében az Intézmény őrzött, 1990. május 1-jét követően keletkezett köziratnak tekinthető dokumentumok a keletkezés naptári évétől számított harminc éven túl kutathatók.

4.2. Az 1950 után keletkezett egyéb iratok csak egyéni elbírálás alapján kutathatók. Az elbírálás elsődleges szempontja a levéltárat létrehozó Fenntartó érdeke. Ilyen esetben a kutatás akkor engedélyezhető, ha a kutató csatolja egy, a tudományos kutatást rendeltetésszerűen végző, közfeladatot ellátó szervnek – a kutató részletes kutatási terve alapján kiállított – támogató állásfoglalását. Az Intézmény igazgató ez alapján javasolhatja Fenntartónak vagy elvetheti a kutatás engedélyezését.

4.3. A Levéltári törvény 24. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében, ha törvény másként nem rendelkezik, a személyes adatot tartalmazó levéltári anyag az érintett halálzási évét követő harminc év után válik bárki számára kutathatóvá. A védelmi idő, ha a halálzás éve nem ismert, az érintett születéstől számított kilencven év, ha pedig a születés és a halálzás időpontja sem ismert, a levéltári anyag keletkezésétől számított hatvan év. A védelmi idő lejártá előtt is kutatható a levéltári anyag, amennyiben

4.3.1. a kutatás – a kérelmező költségére – anonimizált másolattal is megvalósítható;

4.3.2. a kutatáshoz az érintett, illetőleg annak halálát követően bármely örököse vagy hozzátartozója a kutató kérésére írásban hozzájárult a kutatás célja szerinti felhasználás elfogadásáról, valamint a személyes adatokat tartalmazó iratok másolhatóságáról;

4.3.3. a kutatásra tudományos célból van szükség és a 4.1. és a 4.4. pontokban meghatározott feltételek teljesülnek a 4.(3) és (4) bekezdésben meghatározott követelményeknek eleget tesz.

4.4. Az Intézmény a 4.3.3. pontban foglalt tudományos célú kutatást abban az esetben engedélyezi, ha a kutató

1. csatolja egy tudományos kutatást rendeltetésszerűen végző, közfeladatot ellátó szervnek – a kutató részletes kutatási terve alapján megadott – támogató állásfoglalását. A kutató az Intézmény kutatószolgálatán köteles bemutatni részletes kutatási tervét, amely alapján a támogató állásfoglalást megkapta és
2. írásos nyilatkozatban vállalja, hogy a megismert és kigyűjtött személyes adatokat az Adatvédelmi törvényben meghatározott módon kezeli és használja fel, továbbá az írásos nyilatkozatban megjelöli az adatkezelés helyét.

4.5. A Levéltári törvény 25. § (2) b) pontjában foglaltak értelmében az Intézmény nem engedélyezi a kutatást abban a köziratnak nem minősülő levéltári anyagban, amely az átadó szerv vagy természetes személy által meghatározott feltételek alapján még nem kutatható.

5. További kutatási korlátozások

5.1. A Levéltári törvény 30. § (2) c) pontja és a CIC 491. kán. 3. §-a értelmében bizonyos sajátos irategyüttesek esetében a 4.3. pontban foglaltaktól eltérő védelmi idő határozható meg.

5.2. Nem kutathatók:

1. keletkezési évét követő 100 évig a szentszéki ügyek, a peres iratok, a házasság nullitását kimondó iratok;
2. keletkezésük évét követően 70 évig a világiak és a papság személyi ügyei a sematizmusokban vagy más forrásokban is nyilvánosságra hozott adatok kivételével;
3. a kutatási engedélyt kiadó egyházi hatóság által bevezetett más korlátozás hatálya alá eső iratok, (így pl. az 1950 után keletkezett nem köziratnak minősülő iratok).

IV. Záró rendelkezések

6. Az Intézmény Kutatótermi Szabályzata

Az Intézmény a levéltári anyag kutatótermi használatának módját, valamint az igénybe vehető szolgáltatások körét Kutatótermi Szabályzatában határozza meg.

7. Hatályba lépés

Jelen Szabályzat a Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár *Kutatótermi Szabályzatával* és a Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár, Veszprémi Érseki Könyvtár *Könyvtárhasználati Szabályzatával* egyidejűleg lép hatályba, és visszavonásig érvényes.

Veszprém, 2022. február 15.

Dr. Karlinszky Balázs
igazgató

